

УДК 330.341.13

Пшибельський Володимир,
аспірант спеціальності 051 «Економіка»,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, ORCID ID: 0009-0006-9113-9690,
e-mail: pshybelskyi@ukr.net

Шматковська Тетяна,
кандидат економічних наук, доцент,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
кафедра обліку та оподаткування,
м. Луцьк, ORCID ID: 0000-0003-2771-9982,
e-mail: shmatkovska2016@gmail.com

Колосок Андрій,
кандидат економічних наук, доцент,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи,
м. Луцьк, ORCID ID: 0000-0001-9167-5430
kolosok.andrew@vnu.edu.ua

<https://doi.org/10.29038/2786-4618-2024-04-55-62>

РОЗВИТОК ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ НА ЗАСАДАХ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Вступ. В сучасних умовах розвиток зеленої економіки стає одним із пріоритетних напрямів сучасного глобального розвитку, спрямованого на забезпечення стійкого економічного зростання з урахуванням екологічних обмежень. Інтеграція принципів соціальної відповідальності в господарську діяльність підприємств створює передумови для гармонійного поєднання економічних, соціальних та екологічних інтересів. Усе це потребує поглибленого дослідження основних аспектів формування зеленої економіки на засадах соціальної відповідальності, а також визначення шляхів підвищення ефективності її впровадження у бізнес-практики.

Мета. Метою дослідження є визначення ключових механізмів інтеграції принципів соціальної відповідальності в бізнес-процеси підприємств, оцінка їх ефективності для економічного та екологічного розвитку для забезпечення гармонійного балансу між соціально-економічними цілями та збереженням екосистем.

Методи. У процесі дослідження використано міждисциплінарний підхід, що включає аналіз теоретичних засад зеленої економіки та соціальної відповідальності, а також підходів щодо їх реалізації. Застосовано методи системного аналізу для оцінки взаємозв'язків між економічними, соціальними та екологічними компонентами, а також порівняльний аналіз для вивчення міжнародного досвіду впровадження зеленої економіки. Використано емпіричні методи, для визначення актуальних проблем і перспектив розвитку бізнесу в контексті соціально відповідального підходу.

Результати. У статті досліджено роль соціальної відповідальності як фундаментальної основи зеленої економіки, що сприяє гармонійному поєднанню економічних, екологічних і соціальних інтересів. Проаналізовано механізми інтеграції принципів соціальної відповідальності у бізнес-процеси, що включають впровадження екологічно чистих технологій, скорочення шкідливих викидів та раціоналізацію ресурсокористування в господарських процесах. Доведено необхідність впровадження стратегії соціально відповідального розвитку в діяльність суб'єктів господарювання для забезпечення конкурентоспроможності бізнесу та сприяння екологічно безпечному веденню господарської діяльності. Визначено соціальну відповідальність як функціональний інструмент досягнення стійкого економічного прогресу та збереження навколишнього середовища. Сформовано організаційно-економічний механізм функціонування зеленої економіки на засадах соціальної відповідальності.

Висновки. Доведено, що розвиток зеленої економіки на засадах соціальної відповідальності є важливим інструментом забезпечення сталого економічного зростання, що враховує екологічні та соціальні потреби суспільства. Визначено, що інтеграція цих принципів у діяльність підприємств сприяє підвищенню конкурентоспроможності, збереженню природних ресурсів та формуванню позитивної соціальної репутації бізнесу.

Ключові слова: зелена економіка, екологізація бізнес-процесів, соціальна відповідальність, сталий розвиток, зелені технології.

Pshybelskyi Volodymyr,
Postgraduate student,
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Lutsk

Shmatkovska Tetiana,
PhD in Economics, associate professor,
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Department of accounting and taxation,
Lutsk

Kolosok Andrii,
PhD in Economics, Associate Professor,
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Department of Social Pedagogy and Pedagogy of Higher School,
Lutsk

DEVELOPMENT OF A GREEN ECONOMY ON THE BASIS OF SOCIAL RESPONSIBILITY

Introduction. In modern conditions, the development of a green economy is becoming one of the priority areas of modern global development, aimed at ensuring sustainable economic growth taking into account environmental constraints. The integration of the principles of social responsibility into the economic activities of enterprises creates the prerequisites for a harmonious combination of economic, social and environmental interests. All this requires in-depth research into the main aspects of the formation of a green economy on the principles of social responsibility, as well as identifying ways to increase the effectiveness of its implementation in business practice.

The purpose of the article. The purpose of the study is to identify key mechanisms for integrating the principles of social responsibility into the business processes of enterprises, assess their effectiveness for economic and environmental development to ensure a harmonious balance between socio-economic goals and the preservation of ecosystems.

Methods. The research process used an interdisciplinary approach, which includes an analysis of the theoretical foundations of the green economy and social responsibility, as well as approaches to their implementation. Systems analysis methods were used to assess the relationships between economic, social and environmental components, as well as comparative analysis to study international experience in implementing the green economy. Empirical methods were used to identify current problems and prospects for business development in the context of a socially responsible approach.

Results. The article examines the role of social responsibility as a fundamental basis of a green economy, which contributes to the harmonious combination of economic, environmental and social interests. The mechanisms of integrating the principles of social responsibility into business processes are analyzed, which include the introduction of environmentally friendly technologies, the reduction of harmful emissions and the rationalization of resource use in economic processes. The need to implement a strategy of socially responsible development in the activities of business entities is proven to ensure business competitiveness and promote environmentally safe conduct of economic activity. Social responsibility is defined as a functional tool for achieving sustainable economic progress and environmental protection. An organizational and economic mechanism for the functioning of a green economy based on social responsibility is formed.

Conclusions. It has been proven that the development of a green economy based on social responsibility is an important tool for ensuring sustainable economic growth that takes into account the environmental and social needs of society. It has been determined that the integration of these principles into the activities of enterprises contributes to increasing competitiveness, preserving natural resources, and forming a positive social reputation of business.

Keywords: green economy, greening of business processes, social responsibility, sustainable development, green technologies.

Постановка проблеми. Розвиток зеленої економіки набуває стратегічного значення у сучасному світі, де загострюються екологічні проблеми, спричинені нераціональним використанням природних ресурсів, забрудненням довкілля та системними змінами в екосистемах. Традиційні моделі економічного зростання, орієнтовані переважно на максимізацію прибутку без належного врахування екологічних і соціальних аспектів, поступово втрачають свою ефективність у контексті глобальних викликів сьогодення. Тому потреба у переході до зеленої економіки, яка ґрунтується на принципах стійкості, ефективного використання ресурсів і зменшення негативного впливу на навколишнє середовище, стає актуальним завданням для національної економіки України.

Соціальна відповідальність є ключовим елементом формування зеленої економіки, оскільки вона сприяє врахуванню екологічних, соціальних і економічних інтересів. Однак інтеграція принципів соціальної відповідальності у бізнес-процеси в даний час стикається з низкою проблем, серед яких варто відзначити відсутність належного правового регулювання, низький рівень обізнаності підприємств щодо переваг екологізації бізнесу, обмеженість фінансових ресурсів для впровадження екологічно чистих технологій та відсутність стимулів для розвитку стійких бізнес-моделей. В Україні зазначені проблеми ускладнюються також недостатньою підтримкою з боку держави, низьким рівнем екологічної культури суспільства та деструктивним впливом війни на процеси технологічної модернізації економіки.

В даному аспекті варто відзначити необхідність використання для формування успішної національної соціо-еколого-економічної системи міжнародного досвіду, який демонструє ефективність зеленої економіки та соціальної відповідальності для створення конкурентних переваг бізнесу. При цьому відсутність комплексного підходу до впровадження даних принципів на рівні підприємств і державної політики обмежує можливості досягнення економічної, екологічної та соціальної стійкості національної економіки. Усе це обумовлює об'єктивну потребу дослідження ефективних міжнародних підходів до екологізації бізнес-процесів та їх адаптації до національних умов.

Таким чином, ключовою проблемою в даний час є необхідність розробки та впровадження інтегрованих стратегій, які поєднують принципи соціальної відповідальності з цілями зеленої економіки. Саме це і визначає актуальність дослідження даної проблематики з метою забезпечення гармонійного розвитку економіки на засадах її відповідності сучасним екологічним і соціальним стандартам.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвиток зеленої економіки та інтеграція принципів соціальної відповідальності активно досліджуються у сучасній науковій літературі. При цьому у програмі сталого розвитку ООН зелена економіка розглядається як стратегія стійкого розвитку, що сприяє збереженню природних ресурсів, скороченню забруднення довкілля та підвищенню якості життя [12]. Разом з тим, принципи соціальної відповідальності, визначені у стандартах ISO 26000, акцентують увагу на необхідності врахування екологічних та соціальних аспектів у діяльності підприємств [9].

В даному аспекті необхідно відзначити роботи М. І. Дзямулича, у яких розкривається важливість екологічної модернізації як ключового чинника підвищення конкурентоспроможності підприємств. При цьому стверджується, що інвестиції в екологічно чисті технології та стійкі бізнес-моделі є не лише відповіддю на екологічні виклики, а й джерелом економічної вигоди. У той же час наголошується, що інтеграція соціальної відповідальності сприяє підвищенню соціального капіталу та довіри до бізнесу [1; 2; 8].

Окрему увагу варто приділити дослідженням Н. М. Довганик, яка розкриває значення державної політики та регулювання розвитку зеленої економіки, що реалізується через впровадження фінансових стимулів, податкових пільг та програм підтримки для підприємств, які реалізують екологічно відповідальні практики. При цьому авторка акцентує увагу на недостатності поточної нормативно-правової бази в Україні, що гальмує розвиток соціально відповідального бізнесу та впровадження екологічно чистих технологій [3; 7].

Варто також відзначити праці Ю. О. Чалюк, яка на основі дослідження міжнародного досвіду, визначає успішність зеленої економіки завдяки впровадженню підходів, спрямованих на енергоефективність, відновлювану енергетику та управління відходами. В даному контексті розглядається економічна ефективність екологічних інновацій, які дозволяють знижувати витрати на виробництво та водночас зменшувати негативний вплив господарської діяльності на довкілля [5; 6].

Водночас, існує дискусія щодо викликів та обмежень впровадження зеленої економіки. Зокрема, у роботах Т. О. Шматковської підкреслюється необхідність подолання бар'єрів, пов'язаних із високою вартістю екологічних технологій та опору екологізації з боку традиційного бізнесу. Водночас автор звертає особливу увагу на важливим питання довгострокового планування та залучення громадськості до процесу реалізації стратегій зеленої економіки [10; 11].

Загалом існуючі наукові напрацювання визначають, що розвиток зеленої економіки на засадах соціальної відповідальності є багатовимірним явищем, яке потребує міждисциплінарного підходу до його усвідомлення. Відповідно, існує потреба подальшого дослідження підходів щодо розробки конкретних механізмів, які б сприяли гармонізації соціо-еколого-економічних інтересів у контексті сталого розвитку.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Метою статті є визначення ключових механізмів інтеграції принципів соціальної відповідальності в бізнес-процеси підприємств, оцінка їх ефективності для економічного та екологічного розвитку для забезпечення гармонійного балансу між соціально-економічними цілями та збереженням екосистем.

Виклад основного матеріалу. В сучасних умовах соціальна відповідальність відіграє ключову роль як фундаментальна основа зеленої економіки, оскільки вона забезпечує баланс між економічними, екологічними та соціальними інтересами суспільства. В загальному її концепція базується на усвідомленні бізнесом і комерційними організаціями своєї відповідальності не лише перед власниками та акціонерами, але й перед ширшим колом стейкхолдерів, включаючи власних працівників, територіальні громади, споживачів та навколишнє середовище. Відповідно, одним із основних аспектів соціальної відповідальності у контексті зеленої економіки є її функціональна орієнтація на сталий розвиток, який передбачає раціональне використання ресурсів, мінімізацію негативного впливу на природу та підтримку соціального благополуччя. Це сприяє побудові економічної системи, яка функціонує на засадах довгострокової екологічної та соціальної стійкості.

Важливою складовою є формування умов для підвищення екологічної обізнаності та культури як всередині суб'єктів господарювання, так і серед суспільства. Зокрема, соціальна відповідальність сприяє формуванню нового підходу до ведення бізнесу, де ключовими пріоритетами є етичність, прозорість і підзвітність дій. Тому завдяки інтеграції принципів соціальної відповідальності в економічну діяльність стимулюється розвиток інновацій, які спрямовані на екологічне вдосконалення виробничих процесів і створення нових продуктів із мінімальним впливом на довкілля. Таким чином, вона виступає каталізатором змін, спрямованих на екологізацію бізнесу та посилення його конкурентоспроможності в умовах змін економічної системи.

Загалом можна стверджувати, що соціальна відповідальність забезпечує необхідну прозорість у прийнятті рішень та сприяє формуванню довіри між бізнесом і суспільством, що є критично важливим для досягнення цілей сталого розвитку. Тому її реалізація створює основу для партнерства між державою, приватним сектором і громадськими організаціями, спрямованого на досягнення цілей зеленої економіки.

Інтеграція принципів соціальної відповідальності у бізнес-процеси є важливим чинником трансформації сучасного бізнесу в умовах посилення соціо-еколого-економічних викликів. Походження цих механізмів пов'язане з еволюцією концепції корпоративної соціальної відповідальності, яка виникла як відповідь на потребу гармонізації економічних інтересів із соціальними та екологічними потребами суспільства. Основні принципи даної концепції були закріплені в міжнародних стандартах, таких як ISO 26000, та отримали подальший розвиток у програмах сталого розвитку, які націлені на досягнення балансу між економічною ефективністю, соціальним добробутом суспільства і збереженням довкілля.

В практичному аспекті ефективна реалізація даних принципів потребує комплексного підходу, що включає різні механізми, здатні адаптувати бізнес-процеси до вимог соціальної відповідальності та сприяти досягненню стратегічних цілей підприємств. Це передбачає розробку та реалізацію стратегій, орієнтованих на раціональне використання ресурсів, мінімізацію негативного впливу на навколишнє середовище та підвищення ефективності операційної діяльності суб'єктів господарювання. Одним із ключових аспектів при цьому є адаптація виробничих процесів шляхом впровадження екологічно чистих технологій, спрямованих на оптимізацію логістичних схем і вдосконалення управління ланцюгами постачання. Важливою складовою також виступає розвиток систем управління, які забезпечують інтеграцію екологічних і соціальних критеріїв у процеси прийняття рішень та регулярне вдосконалення внутрішніх підходів до управління виробництвом. В умовах економічної невизначеності саме такий підхід здатний не лише оптимізувати внутрішні процеси компанії, але й сприяє формуванню стійкої бізнес-моделі, яка поєднує економічну ефективність із дотриманням соціальних та екологічних стандартів. Тому використання таких механізмів дозволяє ефективно адаптувати бізнес-процеси до сучасних потреб і вимог на основі забезпечення їх функціональної відповідності принципам соціальної відповідальності та сприяння досягненню стратегічних цілей підприємства (рис. 1).

Як бачимо, інтеграція принципів соціальної відповідальності в бізнес-процеси є багатограним завданням, яке потребує скоординованих зусиль на рівні як окремого підприємства, так і суспільства загалом. Використання зазначених механізмів дозволяє підвищити ефективність діяльності бізнесу, забезпечити його довгострокову стійкість на засадах розвитку зеленої економіки.

Отже, необхідність впровадження стратегії соціально відповідального розвитку у діяльність підприємств обумовлена сучасними глобальними змінами та економічною невизначеністю, які включають посилення екологічного навантаження, зростання соціальних очікувань і підвищення вимог до екологічної прозорості бізнесу. Соціально відповідальний розвиток дозволяє гармонізувати інтереси підприємств із суспільними та екологічними потребами, що сприяє сталому розвитку економіки. Відповідно, інтеграція принципів соціальної відповідальності у стратегію розвитку підприємства забезпечує конкурентні переваги через адаптацію до сучасних вимог ринку, орієнтованого на стійкі бізнес-моделі.

Рис. 1. Механізми інтеграції принципів соціальної відповідальності у бізнес-процеси
Джерело: розроблено автором

Крім того, соціально відповідальні стратегії сприяють зниженню ризиків, пов'язаних з екологічними та соціальними проблемами, через запровадження механізмів раціонального використання ресурсів і мінімізації негативного впливу на навколишнє середовище. Таким чином, вони формують основу для екологічно безпечної господарської діяльності та забезпечують стійкість бізнесу в умовах динамічних змін бізнес-середовища.

В Україні в даному аспекті схвалено Концепцію реалізації державної політики у сфері розвитку соціально відповідального бізнесу на період до 2030 року. Цей документ заохочує підприємства дотримуватися міжнародних стандартів та принципів відповідального ведення бізнесу, що, у свою чергу, сприятиме підвищенню стандартів життя населення на засадах забезпеченню гідних умов праці та зменшення негативного впливу на навколишнє середовище. Реалізація даної Концепції дозволить підприємствам, які впроваджують політику соціально відповідального ведення бізнесу, отримати конкурентні переваги на міжнародному ринку та можливості залучення додаткових інвестицій [4].

Таким чином, соціальна відповідальність виступає у якості специфічного функціонального інструменту, який забезпечує гармонійне поєднання економічного прогресу з екологічною стійкістю та соціальною рівновагою. Вона спрямована на адаптацію бізнес-процесів до сучасних вимог сталого розвитку, враховуючи інтереси широкого кола стейкхолдерів, включаючи суспільні інституції та інвесторів. При цьому як інструмент, соціальна відповідальність виступає механізмом впровадження підходів, котрі сприяють мінімізації негативного впливу на довкілля та раціоналізації використання природних ресурсів. Вона також формує умови для економічного зростання, стимулюючи інновації, підвищення продуктивності та зниження витрат через впровадження екологічних технологій.

Як наслідок, в сучасних умовах соціальна відповідальність забезпечує прозорість та підзвітність бізнесу і формує передумови для залучення інвестицій, орієнтованих на довгостроковий сталий розвиток, що підсилює його конкурентоспроможність. У результаті, соціальна відповідальність виконує роль стратегічного інструмента, який підтримує економічний прогрес, водночас зберігаючи природний баланс і забезпечуючи екологічну безпеку господарської діяльності.

Отже, розвиток зеленої економіки на засадах соціальної відповідальності потребує системного підходу, який поєднує в собі економічні, екологічні та соціальні компоненти. В умовах сучасного ринку, що характеризується високою конкуренцією та швидкими технологічними змінами, бізнесу необхідно уміти динамічно адаптуватися до нових вимог. Тому ефективне функціонування зеленої економіки залежить від здатності підприємств інтегрувати принципи соціальної відповідальності в свої бізнес-процеси. Це стає можливим лише за умови створення відповідного організаційно-економічного механізму, який би забезпечував координацію зусиль та раціональне використання наявних ресурсів.

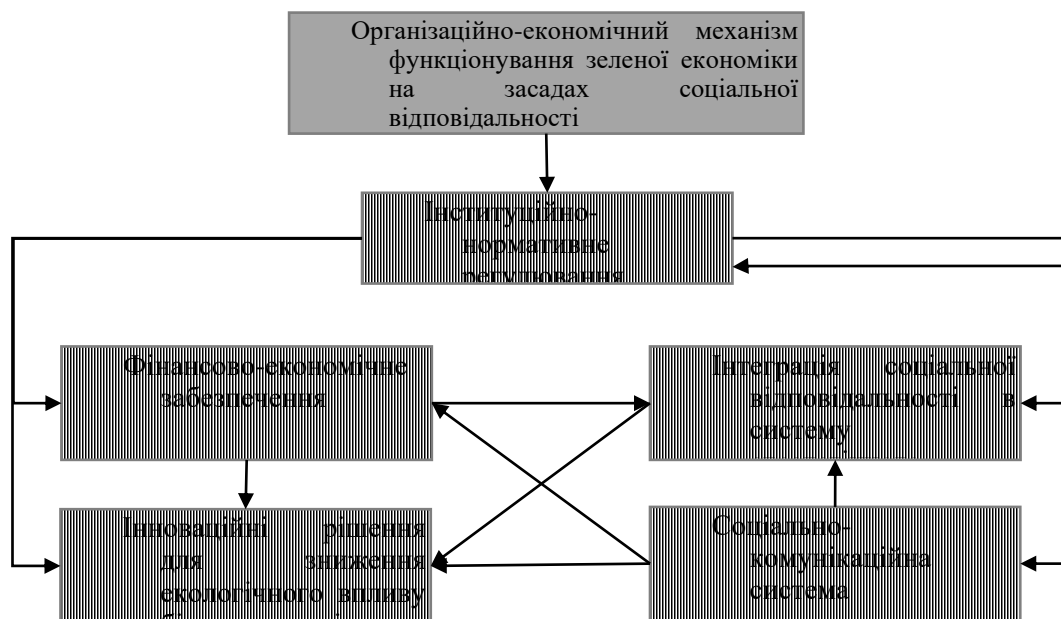

Рис. 2. Організаційно-економічний механізм функціонування зеленої економіки на засадах соціальної відповідальності

Джерело: розроблено автором

Такий організаційно-економічний механізм виступає ключовою складовою, яка сприяє ефективному впровадженню принципів соціальної відповідальності в діяльність підприємств та забезпечує інтеграцію стратегічних цілей зеленої економіки з операційними завданнями суб'єкта господарювання, формуючи необхідні структури й інструменти. При цьому механізм виконує координаційну функцію, встановлюючи чіткі

взаємозв'язки між учасниками ринку, що дозволяє забезпечити узгодженість дій і створити сприятливі умови для спільного вирішення екологічних проблем.

Крім того, організаційно-економічний механізм повинен включати в себе фінансові та регуляторні інструменти, що стимулюють підприємства до впровадження екологічних технологій та соціально відповідальних підходів до господарювання. При цьому відповідні податкові пільги, субсидії, пільгове кредитування та інші стимули дозволяють підприємствам суттєво знижувати свої витрати на впровадження екологічних інновацій, підвищуючи їх економічну ефективність.

Тому ефективне функціонування зеленої економіки на засадах соціальної відповідальності неможливе без створення організаційно-економічного механізму, який би забезпечував системний підхід до управління екологічними, соціальними та економічними аспектами діяльності підприємств. Такий механізм здатен не лише сприяти досягненню стратегічних цілей бізнесу, але й виступає у ролі стимулу сталого розвитку суспільства та збереження навколишнього середовища (рис. 2).

Необхідно зазначити, що формування даного механізму неможливе без застосування системного підходу, який передбачає поєднання стратегічного планування, управління ресурсами та моніторингу досягнення цілей. Саме такий підхід дозволяє підприємствам формувати довгострокові стратегії, орієнтовані на стійкий розвиток, з урахуванням економічних і соціальних чинників. Тому формування такого організаційно-економічного механізму потребує подолання низки перешкод, пов'язаних з недостатністю фінансування та браком інституційної підтримки. Водночас, використання міжнародного досвіду, зокрема досвіду країн ЄС, може сприяти розробці ефективних механізмів формування зеленої економіки, адаптованих до українських реалій.

Висновки та пропозиції. Таким чином, приходимо до висновку, що розвиток зеленої економіки на засадах соціальної відповідальності є стратегічно важливим інструментом забезпечення сталого економічного зростання, що гармонійно поєднує економічні, екологічні та соціальні потреби суспільства. Даний підхід сприяє раціональному використанню природних ресурсів, мінімізації негативного впливу на довкілля та формуванню нових стандартів ведення бізнесу, які відповідають принципам сталого розвитку. При цьому соціальна відповідальність як фундаментальна основа зеленої економіки забезпечує ефективну взаємодію бізнесу, держави та громадянського суспільства, спрямовану на вирішення актуальних екологічних проблем і підвищення якості життя. Впровадження соціально відповідальних принципів господарювання дозволяє підприємствам не лише адаптуватися до сучасних викликів, але й отримати конкурентні переваги та залучити нові інвестиції.

Організаційно-економічний механізм зеленої економіки забезпечує системний підхід до інтеграції принципів соціальної відповідальності, включаючи інституційне регулювання, та фінансові стимули. Такий комплексний підхід створює умови для довгострокового економічного розвитку та екологічної стійкості бізнесу. Відповідно, зелена економіка на засадах соціальної відповідальності виступає не лише інструментом вирішення екологічних і соціальних проблем, а й основою для формування нових моделей розвитку, що враховують інтереси майбутніх поколінь. Її реалізація є критично важливою для забезпечення сталого економічного зростання, орієнтованого на створення збалансованого та екологічно безпечного суспільства.

Джерела та література

1. Дзямулич М. І., Рейкін Ю. Ю. Подвійний цифровий та зелений перехід в контексті формування стійкої економічної системи. *Економіка та суспільство*. 2024. №61.
2. Дзямулич М. І., Сташук О. В., Шматковська Т. О., Гаряга Л. О. Трансформація бізнесу в умовах інформаційно-мережевої економіки. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2023. №36(4). С. 26-33.
3. Довганик Н. М., Чалюк Ю. О. Концепція глобальної освіти в історичній ретроспективі. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2018. №1. С. 22–29.
4. Міністерство економіки України : веб-сайт. URL: <https://me.gov.ua/> (дата звернення 25.11.2024).
5. Чалюк Ю. О. Індексна оцінка соціально-економічної динаміки. *Підприємництво та інновації*. 2023. №29. С. 45–52.
6. Чалюк Ю. О. Стратегія соціально-економічного прориву КНР. *Китаєзнавчі дослідження*. 2021. № 3. С. 127-140.
7. Dovhanyk N.M., Chaliuk Y.O. International non-governmental organizations and social responsibility. *The scientific heritage*. 2017. Vol. 8(8). Pp. 39-42.
8. Dziamulych M., Petrukha S., Yakubiv V., Zhuk O., Maiboroda O., Tesliuk S., Kolosok A. Analysis of the socio-demographic state of rural areas in the system of their sustainable development: a case study of Ukraine.

Scientific Papers Series "Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development". 2021. Vol. 21(4). Pp. 223-234.

9. ISO 26000:2010. International Organization for Standardization : web-site. URL: <https://www.iso.org/standard/42546.html> (дата звернення 10.11.2024).

10. Shmatkovska T., Dziamulych M., Yakubiv V., Myshko O., Stryzheus L., Yakubiv R. Economic efficiency of land use by agricultural producers in the system of their non-current assets analysis: a case study of the agricultural sector of Ukraine. *Scientific Papers Series "Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development"*. 2020. Vol. 20(3). Pp. 543-554.

11. Shmatkovska T., Volynets L., Dielini M., Magopets O., Kopchykova I., Kytaichuk T., Popova Yu. Strategic management of the enterprise using the system of strategic management accounting in conditions of sustainable development. *AD ALTA: Journal of interdisciplinary research*. 2022. Vol. 12(2). Special Issue XXIX. Pp. 123-128.

12. United Nations Development Programme : web-site. URL: <https://www.undp.org/> (дата звернення 10.11.2024).

References

1. Dziamulych, M. I., & Reikin, Yu. Yu. (2024). Podviinyi tsyfrovyy ta zelenyi perekhid v konteksti formuvannia stiikoї ekonomichnoi systemy [Double digital and green transition in the context of the formation of a sustainable economic system]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 61 [in Ukrainian].

2. Dziamulych, M. I., Stashchuk, O. V., Shmatkovska, T. O., & Gariaga, L. O. (2023) Transformatsia biznesu v umovakh informatsiino-merezhevoi ekonomiky [Transformation of business in the conditions of the information and network economy]. *Ekonomichniy chasopys Volynskogo Natsionalnogo Universytetu imeni Lesi Ukrainy – Economic Journal of the Lesya Ukrainka Volyn National University*. Vol. 35(4). Pp. 26–33 [in Ukrainian].

3. Dovhanyk, N. M., & Chaliuk, Yu. O. (2018). Kontseptsiia hlobalnoi osvity v istorychnii retrospektyvi [The concept of global education in historical retrospect]. *Mizhnarodni vidnosyny: teoretyko-praktychni aspekty – International relations: theoretical and practical aspects*. Vol. 1. Pp. 22–29 [in Ukrainian].

4. Ministry of Economic of Ukraine. Available at: <https://me.gov.ua/> (accessed November 25, 2024).

5. Chaliuk, Yu. O. (2023). Indeksna otsinka sotsialno-ekonomichnoi dynamiky [Index assessment of socio-economic dynamics]. *Pidpriemnytstvo ta innovatsii – Entrepreneurship and Innovation*. Vol. 29. Pp. 45–52 [in Ukrainian].

6. Chaliuk, Yu. O. (2021). Stratehiia sotsialno-ekonomichnoho proryvu KNR [Strategy of social and economic breakthrough of the People's Republic of China]. *Kytaieznavchi doslidzhennia – Sinological studies*. Vol. 3. Pp. 127–140 [in Ukrainian].

7. Dovhanyk, N. M., Chaliuk, Y. O. (2017). International non-governmental organizations and social responsibility. *The scientific heritage*. Vol. 8(8). Pp. 39–42.

8. Dziamulych, M., Petrukha, S., Yakubiv, V., Zhuk, O., Maiboroda, O., Tesliuk, S., Kolosok, A. (2021). Analysis of the socio-demographic state of rural areas in the system of their sustainable development: a case study of Ukraine. *Scientific Papers Series "Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development"*. Vol. 21(4). Pp. 223–234.

9. ISO 26000:2010. International Organization for Standardization. Available at: <https://www.iso.org/standard/42546.html> (accessed November 10, 2024).

10. Shmatkovska, T., Dziamulych, M., Yakubiv, V., Myshko, O., Stryzheus, L., & Yakubiv, R. (2020) Economic efficiency of land use by agricultural producers in the system of their non-current assets analysis: a case study of the agricultural sector of Ukraine. *Scientific Papers Series "Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development"*. Vol. 20(3). Pp. 543-554.

11. Shmatkovska, T., Volynets, L., Dielini, M., Magopets, O., Kopchykova, I., Kytaichuk, T., Popova, Yu. (2022). Strategic management of the enterprise using the system of strategic management accounting in conditions of sustainable development. *AD ALTA: Journal of interdisciplinary research*. Vol. 12(2). Special Issue XXIX. Pp. 123-128.

12. United Nations Development Programme. Available at: <https://www.undp.org/> (accessed November 10, 2024).

Стаття надійшла до редакції 15.12.2024 р.